

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ**

«Дәүләт органнарын һәм башка органнарны хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә исәпкә алына торган органнар исемлегенә кертү тәртибе һәм шартлары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 13 мартындагы 210 номерлы карарының 2 пунктындагы икенче абзацы; күрсәтелгән карар белән расланган Дәүләт хакимияте органнарын һәм башка дәүләт органнарын, шулай ук ижтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларның үзәк органнарын Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәпкә алына торган дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашучы (катнашкан) СССР, РСФСР, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары һәм башка дәүләт органнары, СССР, РСФСР, Россия Федерациясе ижтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларының үзәк органнары исемлегенә кертү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмә һәм Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә хезмәттәге казанышлар һәм ирешкән уңышлар өчен гамәлгә куелган хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәпкә алына торган дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашучы (катнашкан) СССР, РСФСР, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары һәм башка дәүләт органнары, СССР, РСФСР, Россия Федерациясе ижтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларының үзәк органнары исемлеге белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.Д. Шәймәрданова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре

2019 елның 18 апреле

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснетдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә

гражданка Ә.Д. Шәймәрданова шикаятен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Ә.Д. Шәймәрданова түбәндәгеләр белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәжәгать итте:

— «Дәүләт органнарын һәм башка органнарны хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә исәпкә алына торган органнар исемлегенә кертү тәртибе һәм шартлары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 13 мартындагы 210 номерлы карарының (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 210 номерлы карары) 2 пунктындагы икенче абзацы;

— Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 210 номерлы карары белән расланган Дәүләт хакимияте органнарын һәм башка дәүләт органнарын, шулай ук иҗтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларның үзәк органнарын Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәпкә алына торган дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашучы (катнашкан) СССР, РСФСР, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары һәм башка дәүләт органнары, СССР, РСФСР, Россия Федерациясе иҗтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларының үзәк органнары исемлегенә кертү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмә (алга таба шулай ук — Нигезләмә);

— Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 210 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә хезмәттәге казанышлар һәм ирешкән уңышлар өчен гамәлгә куелган хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәпкә алына торган дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашучы (катнашкан)

СССР, РСФСР, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары һәм башка дәүләт органнары, СССР, РСФСР, Россия Федерациясе ижтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларының үзәк органнары исемлегенә (алга таба шулай ук — Дәүләт хакимияте органнары исемлегенә).

Шикаяттан һәм аңа кушып бирелгән документлар күчәрмәләреннән күренгәнчә, мөрәжәгать итүче зур хезмәт стажына (35 елдан артык) ия һәм эш чорында «Коммунистик хезмәт ударнигы» тамгасы белән бүләкләнгән, ул Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә исәпкә алына торган хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исемлегенә керми. Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау министрлыгының күчәрмәсе шикаяткә теркәлгән жавабында шул күрсәтелгән: 2016 елның 30 июненә кадәр хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары белән бүләкләнгән гражданның «Хезмәт ветераны» исемен «“Хезмәт ветераны” исемен бирү тәртибе һәм шартлары турында» 2011 елның 30 июнендәге 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы буенча Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау министрлыгының 2012 елның 29 июнендәге 481 номерлы боекы белән расланган Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә исәпкә алына торган хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исемлегенә (алга таба шулай ук — Ведомство тамгалары исемлегенә) кергән ведомство бүләкләре нигезендә бирелә.

Гражданка Ә.Д. Шәймәрданова фикеренчә, хокук куллану практикасы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 210 номерлы карарының 2 пунктындагы икенче абзацы теге яки бу аерымлык тамгасының, «Хезмәт ветераны» исемен бирү хокукын бирә торган ведомство аерымлык тамгасы булу-булмавына карамастан, Ведомство тамгалары исемлегенә кермәве сәбәпле «Хезмәт ветераны» исемен бирмәүгә юл куя дигәнгә таяна.

Шулай ук мөрәжәгать итүче дөгвалана торган карар белән Дәүләт хакимияте органнары исемлегенә расланган дип билгели. Шуңа бәйле рәвештә гражданка Ә.Д. Шәймәрданова Ведомство тамгалары исемлегенә Дәүләт

хакимияте органнары исемлегенә бәйле һәм нинди дә булса органның Дәүләт хакимияте органнары исемлегендә булмавы аның бүләкләренең Ведомство тамгалары исемлегендә булмауга китерә, бу исә «Хезмәт ветераны» исемен бирмәүгә юл куя дип саный.

Мөрәжәгать итүче «“Хезмәт ветераны” исемен бирү тәртибе һәм шартлары турында» Татарстан Республикасы Законының 1 статьясындагы 2 өлешенең мәгънәсе буенча хокук кулланучы һәр конкрет очракта булган барлык шартларны өйрәнергә һәм тиешле бүләкнең «Хезмәт ветераны» исемен бирү хокукын бирә торган ведомство аерымлык тамгасы булбулмавын ачыкларга тиеш дип саный. Тиешле органның Дәүләт хакимияте органнары исемлегендә һәм бүләкнең Ведомство тамгалары исемлегендә булмавы, аның фикеренчә, «Хезмәт ветераны» исемен бирмәс өчен бердәнбер нигез була алмый.

Гражданка Ә.Д. Шәймәрданова шулай ук Дәүләт хакимияте органнары исемлегендә һәм Ведомство тамгалары исемлегендә аларның тулы булмавы һәм законнарда билгеләнгән тәртиптә тулыландырылырга мөмкин булуы күрсәтелүен билгеләп үтә. Әмма, аның фикеренчә, бу очракта әлеге исемлекләр фактта тулы, чөнки аларда башка органнарга яки башка ведомство тамгаларына күрсәтү юк.

Шуңа бәйле рәвештә мөрәжәгать итүче дөгъва белдерелә торган Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 13 мартындагы 210 номерлы карарының 2 пункттындагы икенче абзацы һәм Дәүләт хакимияте органнары исемлеге, федераль һәм республика законнары белән чагыштырганда, «Хезмәт ветераны» исемен бирү хокукына ия булган затлар даирәсен тарайталар һәм, димәк, аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен бозалар дип саный.

Моннан тыш, гражданка Ә.Д. Шәймәрдановага, аның фикеренчә, шул исәптән дөгъва белдерелә торган карарда дәүләт органнарын һәм башка органнарны хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә исәпкә алына торган органнар исемлегенә кертүнең реаль

тәртибе һәм шартлары булмаганга күрә, «Хезмәт ветераны» исемен бирүдән баш тартканнар. Шикаятъ белдерелә торган Нигезләмә дүрт пункттан гына тора. Ул санаганча, әгәр шартларга аның 3 һәм 4 пунктларында булган нормаларны кертүгә мөмкин булса, дәүләт органнарын һәм башка органнарны органнар исемлегенә кертү тәртибе Нигезләмәнең дүрт пунктының берсе белән дә жайга салынмый.

Шулай итеп, мөрәжәгать итүче дөгъва белдерелә торган Нигезләмәдә дәүләт органнарын һәм башка органнарны тиешле исемлеккә кертүнең кайбер шартлары гына бар, ә дәүләт органнарын һәм башка органнарны мондый исемлеккә кертү тәртибе әлеге Нигезләмә белән жайга салынмаган дип раслый.

Баян ителгәннәр нигезендә гражданка Ә.Д. Шәймәрданова Татарстан Республикасы Конституция судыннан Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 13 мартындагы 210 номерлы карарының 2 пунктындагы икенче абзацын, Нигезләмәне һәм Дәүләт хакимияте органнары исемлеген Татарстан Республикасы Конституциясенәң 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 54 (беренче һәм икенче өлешләр) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Ветераннар турында» 1995 елның 12 гыйнварындагы 5-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә «Хезмәт ветераны» таныклыгы булган һәм шул исәптән хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары белән бүләкләнгән, шулай ук картлык буенча яисә озак еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен кирәкле хезмәт стажы булган затлар хезмәт ветераннары була (7 статьяның 1 пунктындагы 1 һәм 2 пунктчалар). Әлеге Федераль законның 7 статьясындагы 4 пункты буенча «Хезмәт ветераны» исемен бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе субъектлары законнары һәм башка норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

Россия Федерациясе Конституция Суды билгеләп үткәнчә, «Хезмәт ветераны» исемен бирү тәртибен һәм шартларын билгеләү һәм күрсәтелгән исемне бирү өчен хезмәттәге аерымлыкның кайсы тамгалары исәпкә

алынырга тиеш булуын билгеләү Россия Федерациясе субъектлары компетенциясенә керә (2013 елның 21 ноябрәндегә 1821-О номерлы Билгеләмә). Шулай итеп, Россия Федерациясе субъектлары карала торган өлкәдә хокукый жайга салуны гамәлгә ашырганда теге яки бу тамгаларны хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәбенә кертү мәсьәләләрен мөстәкыйль хәл итәргә, шулай ук андый тамгалар исемлеген билгеләргә хокуклы.

Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен бирү өчен нигезләр «“Хезмәт ветераны” исемен бирү тәртибе һәм шартлары турында» Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән. Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законның 1 статьясындагы 2 өлеше эчтәлегеннән күренгәнчә, эштәге (хезмәттәге) казанышлар һәм эшчәнлекнең тиешле өлкәсендә (икътисад тармагында) кимендә 15 ел дәвамында эшләгән (хезмәт иткән) өчен бүләкләрне хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәбенә кертү өчен аерылгысыз берлектә булган ике шартның үтәлүе кирәк: беренчедән, бүләкләр эштәге казанышлар һәм ирешкән уңышлар өчен гамәлгә куелган булырга, ә икенчедән, бүләкләрне гамәлгә куйган ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашырга тиеш.

Татарстан Республикасы Конституция судының 2014 елның 25 мартындагы 58-П номерлы карарында бәян ителгән хокукый позициясе нигезендә хезмәттәге ведомство аерымлык тамгаларына дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашучы (катнашкан) ижтимагый берләшмәләрнең һәм оешмаларның үзәк органнары бүләкләрен генә кертү турындагы шартны билгеләү «Хезмәт ветераны» исеме бирелүгә бәйле мөнәсәбәтләрнең гавами-хокукый табигатеннән килеп чыга, чөнки затка бу исемне бирү тиешле дәүләт органының хезмәт ветеранына Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана торган социаль ярдәм чараларын күрсәтү йөкләмәсен барлыкка китерә.

Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законның үтәү йөзеннән

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2012 елның 13 мартындагы 210 номерлы карарын кабул иткән, аның белән Нигезләмә, шулай ук Дәүләт хакимияте органнары исемлеге расланган.

Нигезләмәдә шул билгеләнгән: дәүләт хакимияте органнарын һәм башка дәүләт органнарын, шулай ук иҗтимагый берләшмәләрнең һәм оешмаларның үзәк органнарын әлеге исемлеккә кертү Россия Федерациясе Конституциясе, СССР, РСФСР һәм Россия Федерациясенең закон һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә һәм күрсәтелгән органнарның эшчәнлеген регламентлаштыра торган норматив хокукый актта аларның дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашуы турында нигезләмәләрнең беркетелүе һәм аның «Хезмәт ветераны» исеме бирелүгә дегъва итүче зат бүләкләнгән чорда гамәлдә булуы (гамәлдә булган булуы) шарты белән гамәлгә ашырыла (3 һәм 4 пунктлар). Мондый жайга салу тигезлек конституциячел принцибын боза торган буларак карала алмый, чөнки бу шарт дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда үз өлешен кертүче (керткән) иҗтимагый берләшмәләр белән оешмалар һәм әлеге эшчәнлектә катнашмаучы (катнашмаган) иҗтимагый берләшмәләр белән оешмалар арасында булган объектив аермаларны исәпкә алуга нигезләнә.

Дәүләт хакимияте органнары исемлегендә тиешле оешмаларның конкрет исемлеген беркетү аларның күптөрлеләгән исәпкә алу кирәклеген, шулай ук дегъва белдерелә торган нигезләмәләрне хокук куллану практикасында ирекле куллануны булдырмас өчен аларны житәрлек билгелелек, төгәллек һәм ачыклык белән законда беркетү омтылышы белән бәйлә. Дегъва белдерелә торган Исемлек үзеннән-үзе гражданның «Хезмәт ветераны» исеме бирелүгә хокукларын гамәлгә ашыруны чикләүгә түгел, ә аларны тәэмин итүгә юнәлдерелгән, мөрәжәгать итүче күрсәткән аспектта нинди дә булса билгесезлек юк, шуңа күрә аның конституциячел хокукларын боза торган буларак ул карала алмый.

Мөрәжәгать итүче тарафыннан дегъва белдерелә торган хокукый жайга салу «Хезмәт ветераны» исеме бирелүгә хокуклы затлар исемлеген

тарайтмый, дәүләт хакимияте органнары һәм башка дәүләт органнары, СССР, РСФСР, Россия Федерациясе ижтимагый берләшмэләренең һәм оешмаларының үзәк органнары бүләкләрен хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәбенә кертү өчен каршы төшми һәм кеше һәм гражданның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза торган буларак карала алмый, шулай итеп, аның Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты белән үзара бәйләнештә 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты нигезендә гражданка Ә.Д. Шәймәрданова шикаяте карала алмый.

Баян ителгәннәрдән чыгып һәм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 1 һәм 2 пунктларына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче өлешләренә, 69, 72, 73 һәм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Дәүләт органнарын һәм башка органнарны хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә исәпкә алына торган органнар исемлегенә кертү тәртибе һәм шартлары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 13 мартындагы 210 номерлы карарының 2 пунктындагы икенче абзацы; күрсәтелгән карар белән расланган Дәүләт хакимияте органнарын һәм башка дәүләт органнарын, шулай ук ижтимагый берләшмэләрнең һәм оешмаларның үзәк органнарын Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәпкә алына торган дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашучы (катнашкан) СССР, РСФСР, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары һәм башка дәүләт органнары, СССР, РСФСР, Россия Федерациясе ижтимагый

берләшмәләренең һәм оешмаларының үзәк органнары исемлегенә кергү тәртибе һәм шартлары турында нигезләмә һәм Татарстан Республикасында «Хезмәт ветераны» исемен биргәндә хезмәттәге казанышлар һәм ирешкән уңышлар өчен гамәлгә куелган хезмәттәге ведомство аерымлык тамгалары исәпкә алына торган дәүләт (ведомство) функцияләрен гамәлгә ашыруда катнашучы (катнашкан) СССР, РСФСР, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары һәм башка дәүләт органнары, СССР, РСФСР, Россия Федерациясе ижтимагый берләшмәләренең һәм оешмаларының үзәк органнары исемлеге белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданка Ә.Д. Шәймәрданова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаят «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый.

2. Бу шикаят буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катгый һәм аңа карата шикаят бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчermәсен гражданка Ә.Д. Шәймәрдановага һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына жиберергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә һәм «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU) басылып чыгарга тиеш.

№ 13-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**